

اولین کارگاه آموزشی مردم‌پایه برای توسعه پایدار با هدف «شناسایی مسئله و راه‌حل مشارکتی برای توسعه جزیره هرمز» ۴ و ۵ آبان ۱۴۰۴ در این جزیره برگزار می‌شود.

به گزارش اقتصادسراسر آمد، در این کارگاه تخصصی که با همکاری پژوهشگاه، دفتر یونسکو در تهران و کمیسیون ملی یونسکو ایران و استانداری هرمزگان برگزار می‌شود، ضمن بحث و بررسی در خصوص «توسعه گردشگری پایدار و حفاظت از اکوسیستم حساس جزیره هرمز»، ایجاد فضای همکاری و درک متقابل برای حفاظت از منابع و تقویت اقتصاد محلی، مسائل و مشکلات جزیره مورد شناسایی قرار می‌گیرد.

در این کارگاه در خصوص موضوعاتی چون توسعه گردشگری پایدار با تأکید بر حفظ محیط زیست، حفاظت از اکوسیستم‌های ساحلی و دریایی حساس جزیره، مدیریت پسماند و کاهش اثرات زیست محیطی گردشگری، معرفی پتانسیل‌های ژئوپارک و زمین گردشگری، نقش مشارکت مردمی در حفظ منابع طبیعی و فرهنگی، راهکارهای عملی برای توازن بین توسعه گردشگری و حفاظت محیط زیست بحث و تبادل نظر می‌شود.

در این برنامه آموزشی که زمینه‌ای ارزشمند برای تبادل دانش، هم‌فکری و همکاری میان نهادهای ملی و بین‌المللی در راستای تحقق اهداف توسعه پایدار در جزایر جنوبی کشور فراهم می‌سازد، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو ایران، رئیس دفتر یونسکو در تهران، رئیس پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی به همراه جمعی از مدیران ملی و محلی، متخصصان و نمایندگان جامعه محلی جزیره شوری اسلامی شهر و شهرداری هرمز، بخشداری هرمز، ادارات کل استانی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، محیط زیست، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، بنادر و دریانوردی، سازمان صنعت، معدن و تجارت، شرکت شهرک‌های صنعتی و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان و همچنین جمعی از منتخبان مردم محلی، تورلیدرها، مدیران اقامتگاه‌های بوم‌گردی، رستوران‌داران، قایق‌داران، فعالان محیط زیست و سایر فعالان کلیدی حوزه گردشگری و اقتصاد جزیره هرمز، حضور خواهند داشت.

این کارگاه به‌عنوان بستری برای گفت‌وگوی مستقیم بین‌نهادهای تصمیم‌گیر، متخصصان ملی و بین‌المللی و جامعه محلی طراحی شده است تا با همفکری و مشارکت همه ذی‌نفعان، راهکارهای عملی برای توسعه پایدار گردشگری همراه با حفظ اکوسیستم منحصربه‌فرد این جزیره تدوین شود.

انتظار می‌رود خروجی این کارگاه آموزشی برای جامعه محلی جزیره هرمز و مدیران استان هرمزگان، منجر به تهیه برنامه‌ای عملیاتی برای توسعه متوازن گردشگری و حفاظت از محیط زیست در جزیره هرمز شود و در نهایت الگویی برای سایر جزایر کشور ترسیم شود.

سرتیپ گروه راهبردی - قطب شمال دیگر صرفاً یک پهنه دورافتاده، فراتر از مرزهای تجارت جهانی نیست. بررسی گزارش‌های رسانه‌های بین‌المللی در طول ماه‌ها و سال‌های گذشته نشان می‌دهد که قطب شمال به عرصه رقابتی تبدیل شده است که در آن، منازعات استراتژیک با توسعه انرژی و نوآوری‌های دریایی گره خورده است. شمالگان، زمانی کم‌ترین نقش را در حمل‌ونقل دریایی داشت، اما در حال حاضر علاوه بر چین و روسیه که بازیگران اصلی این منطقه محسوب می‌شوند، مورد توجه آمریکا و حتی برخی کشورهای عضو ناتو نیز قرار گرفته است. در واقع رقابتی جهانی در قطب شمال شکل گرفته است. روسیه به دنبال کنترل و تسلط بر قطب شمال است؛ چین در پی گسترش مسیرهای تجاری و اتصال این منطقه به طرح جاده ابریشم قطبی است و آمریکا و سایر کشورهای غربی به دنبال مقابله با روسیه و چین هستند.

به گزارش اقتصاد سراسر آمد، با گرم‌شدن کره‌زمین و ذوب یخ‌های قطب شمال، این منطقه که زمانی دورافتاده و غیرقابل دسترس بود، به یکی از کانون‌های اصلی رقابت ژئوپلیتیکی تبدیل شده است. شمالگان نه تنها منابع غنی طبیعی مانند نفت و گاز را در خود جای داده، بلکه مسیرهای جدیدی برای تجارت جهانی ارائه می‌دهد. در این گزارش، به بررسی رقابت بین ایالات متحده، چین و روسیه در این منطقه می‌پردازیم و تأثیر راه‌اندازی کریدور تجاری کشتیرانی شمالی بر آینده تجارت جهانی را تحلیل می‌کنیم. این تحولات تا اکتبر ۲۰۲۵ نشان‌دهنده تشدید تنش‌ها و فرصت‌های اقتصادی است. برخی گزارش‌ها حاکی از این است که شمالگان به میدان رقابت ژئوپلیتیکی تبدیل شده و قدرت‌های جهانی با گسترش حضور نظامی خود، این منطقه را به صحنه تنش‌های استراتژیک کشانده‌اند. اهمیت استراتژیک شمالگان در دوران جنگ سرد برای آمریکا و شوروی به دلیل مسیر کوتاه حمله موشکی بسیار بالا بود. سامانه «هشتاد زودهنگام دوردست» که در دهه ۱۹۸۰ را کانادا ساخته شد، نشان‌دهنده نگرانی آمریکا از حملات هسته‌ای از طریق قطب شمال بود. ژاکوبین گزارش کرده است که با پایان جنگ سرد، بسیاری از این پایگاه‌ها تعطیل شدند، اما رقابت‌های استراتژیک ادامه پیدا کرد.

زیرساخت‌های دوگانه که هم کاربرد غیر نظامی و هم نظامی دارند، در شمالگان به شدت رایج شده‌اند. کشورهای غربی نگران تأسیسات روسی و چینی در این منطقه هستند، اما خودشان نیز مشغول توسعه چنین زیرساخت‌هایی هستند. ژاکوبین گزارش کرده است که دانمارک از خرید یک پایگاه قدیمی در گرینلند توسط یک شرکت چینی جلوگیری کرد، زیرا ا‌ایسن اقدام را تهدیدی امنیتی می‌دانست. افزایش نظامی‌گری در شمالگان نگرانی‌های زیادی ایجاد کرده است. تجربه کمپ ستوری یادآوری می‌کند که جاه‌طلبی‌های نظامی در این منطقه می‌توانند شکست‌خورده و پرهزینه باشند. بااین‌حال، رقابت‌های کنونی نشان می‌دهد که جهان هنوز از این تجربیات درس نگرفته و همچنان به دنبال تسلط بر شمالگان است.

رقابت ژئوپلیتیکی در قطب شمال

شمالگان به‌عنوان یک عرصه جدید برای رقابت قدرت‌های بزرگ ظاهر شده است. ۸ کشور قطبی ساز جمله ایالات متحده و روسیه – به همراه قدرت‌های غیر قطبی مانند چین، در حال رقابت برای کنترل منابع، مسیرهای دریایی و موقعیت‌های نظامی هستند. روسیه با داشتن طولانی‌ترین ساحل قطبی (۲۴۱۴۰ کیلومتر)، این منطقه را بخشی از هویت ملی و امنیت خود می‌داند و به دنبال بهره‌برداری از منابع گاز

طبیعی برای حفظ نفوذ در بازارهای انرژی جهانی است. چین که خود را «کشور نزدیک به قطب» می‌نامد، از سال ۲۰۱۳ به‌عنوان ناظر در شورای قطب شمال حضور دارد و با انتشار سند سیاست قطبی در ۲۰۱۸، به دنبال ادغام شمالگان در ابتکار «جاده ابریشم قطبی» است. ایالات متحده نیز از طریق آلاسکا به این منطقه دسترسی دارد و در سال‌های اخیر برای مقابله با نفوذ چین و روسیه، بودجه نظامی برای ساخت بندر در آلاسکا اختصاص داده، هرچند پروژه با تأخیرهایی روبه‌رو شده است. رقابت بین این سه قدرت عمدتاً بر سر منابع طبیعی (۴۰ درصد گاز کشف نشده و ۱۳ درصد نفت جهان) و مسیرهای دریایی است. روسیه و چین همکاری تاکتیکی دارند؛ روسیه به سرمایه‌گذاری چین نیاز دارد و چین به حمایت سیاسی روسیه برای دسترسی به مسیرها وابسته است، اما این همکاری شکننده است، زیرا منافع بلندمدت چین ممکن است روسیه را نگران کند. ایالات متحده سیاست ضدچینی خود را بر پایه «پارائویا» می‌بندد و به دنبال تعامل انتخابی با چین برای مهار روسیه است. تا سال ۲۰۲۵، گسترش حضور روسیه و چین در شمالگان، اروپا را به فکر استراتژی جدیدی برای امنیت اقتصادی و نظامی انداخته است. رقابت در قطب جنوب نیز تشدید شده، جایی که چین و روسیه چالش گر منابع غربی هستند.

«شمالگان» محور جدید کريدوری برای تجارت جهانی

راه‌اندازی کریدور NSR که ساحل شمالی روسیه می‌گذرد، یکی از مهم‌ترین تحولات ناشی از ذوب یخ‌هاست. این مسیر می‌تواند زمان سفر بین اروپا و آسیا را تا ۴۰ درصد کاهش دهد و هزینه‌های حمل‌ونقل را پایین بیاورد. چین سرمایه‌گذاری سنگینی در این مسیر کرده؛ برای مثال، کشتی کانتینری «استانبول بریج» در سپتامبر ۲۰۲۵ از چین به اروپا از طریق NSR حرکت و این را به اولین سرویس منظم کانتینری چین-اروپا تبدیل کرد. روسیه با یخ‌شکن‌های هسته‌ای مانند «یاکو تیا» از کریدور حمایت می‌کند، اما NSR هنوز تنها چندماه در سال قابل استفاده است و حدود ۹۰ کشتی در سال گذشته از آن عبور کرده‌اند؛ در مقایسه با بیش از ۱۳۰۰۰ کشتی در کانال سوئز.

تأثیر NSR بر تجارت جهانی عمیق خواهد بود. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد تا سال ۲۱۰۰، مسیرهای دریایی قطبی می‌توانند ۲.۲۵ درصد ترافیک جهانی را مدیریت کنند که بیشتر از کانال سوئز یا پاناما خواهد بود. این مسیرها می‌توانند آلودگی کربنی را تا ۵۰ درصد کاهش دهند، اما بدون استراتژی‌های decarbonization، انتشار کربن جهانی در ۸-۹ درصد افزایش می‌دهند، عمدتاً در نیمکره شمالی. NSR به‌عنوان جایگزینی برای نقاط پرخطر مانند دریای سرخ (به دلیل حملات حوثی‌ها) یا کانال پاناما (به دلیل خشکسالی) عمل می‌کند و می‌تواند تجارت انرژی (نفت و گاز) را دگرگون کند، جایی که تانکرها ۶۷ درصد ترافیک آینده را تشکیل می‌دهند. بااین‌حال، ریسک‌های زیست‌محیطی و ناوبری، شرکت‌های غربی را از استفاده بازداشته و این مسیر را عمدتاً به روسیه و چین سپرده است.

به باور کارشناسان؛ نظم ژئوپلیتیکی شمالگان در حال تغییر است و رقابت آمریکا، چین و روسیه می‌تواند به تنش‌های جهانی منجر شود، به‌ویژه اگر ایالات متحده نتواند برتری دریایی خود را حفظ کند. NSR نه تنها تجارت را کارآمدتر می‌کند، بلکه قدرت‌های شرقی را تقویت کرده و ممکن است کشورهای وابسته به مسیرهای سنتی مانند مصر را حاشیه‌ای کند. برای آینده، نیاز به همکاری بین‌المللی برای مدیریت ریسک‌های زیست‌محیطی و ژئوپلیتیکی ضروری است، در غیر این صورت، شمالگان به صحنه‌ای از درگیری‌های جدید تبدیل خواهد شد.

«سراسر آمد» بررسی می‌کند؛

رقابت‌های ژئوپلیتیکی در قطب شمال

«جاده ابریشم قطبی» ابزاری راهبردی در مدیریت آینده تجارت جهانی

بسیار متفخر است این توافق را نهایی می‌کند، زیرا ایالات متحده به دلیل قلمرو وسیع و ضرورت حضور در شمالگان به شدت به این کشتی‌ها نیاز دارد. استاب نیز آن را تصمیم استراتژیک بزرگ از سوی رئیس‌جمهور ایالات متحده توصیف کرد و عنوان کرد که همه ما می‌دانیم که قطب شمال یک منطقه استراتژیک کلیدی برای منافع ایالات متحده است. این توافق‌نامه حدود ۶.۱ میلیارد دلار برآورد شده است که آن را به یکی از بزرگ‌ترین قراردادهای صادراتی فنلاند و در عین حال بزرگ‌ترین توافق برای ساخت یخ‌شکن‌ها در سال‌های اخیر تبدیل می‌کند.

این تفاهم‌نامه را می‌توان نماد ظهور محور جدید واشنگتن – هلسینکی در شمالگان دانست که فراتر از یک همکاری صنعتی، تثبیت حضور ژئوپلیتیکی ایالات متحده و غرب را در منطقه قطب شمال در نظر دارد. تفاهم‌نامه واشنگتن و هلسینکی نمادی از احیای محور صنعتی میان اروپا و آمریکا است. فنلاند به‌عنوان یکی از کشورهای پیشرو در

فناوری ساخت کشتی‌های یخ‌شکن می‌تواند قابلیت‌های فنی لازم برای نوسازی ناوگان آمریکا را فراهم کند. انتقال فناوری ساخت یخ‌شکن از فنلاند به ایالات متحده بخشی از استراتژی واشنگتن برای بازگرداندن برتری صنعتی غرب و کاهش وابستگی به صنایع دریایی چین محسوب می‌شود. شرکت‌های کشتی‌سازی فنلاندی مانند Aker Arctic و Meyer Turku نقش اصلی را در طراحی و انتقال دانش فنی دارند و همکاری آن‌ها زمینه‌ساز ایجاد زنجیره تأمین جدیدی از تورکو تا سیاتل شده است که نشانگر پیوند صنعتی و فناوری میان دو سوی اقیانوس اطلس خواهد بود. این توافق در واقع پاسخی صنعتی به برتری چین است و آغاز دوره‌ای از ژئواکونومی قطبی به‌شمار می‌رود که در آن رقابت قدرت‌ها از عرصه نظامی فراتر رفته و به حوزه فناوری، تولید و استقلال صنعتی گسترش یافته است.

این تفاهم‌نامه نشانه‌ای از شکل‌گیری نظم جدیدی در شمالگان است. کشورهای عضو شورای شمالگان از جمله کانادا، نوروژ و دانمارک از این توافق به‌عنوان گامی در جهت تقویت حضور غرب در منطقه استقبال کرده و آن را فرصتی برای ایجاد توازن در برابر نفوذ فزاینده روسیه و چین می‌دانند. اتحادیه اروپا نیز این همکاری را تلاشی هماهنگ برای تثبیت محور غربی در قطب شمال تعبیر کرده است که می‌تواند نقش اروپا را از ناظر علمی به بازیگر فعال ژئوپلیتیکی ارتقا دهد. در این میان روسیه

با اکتان بر ناوگان گسترده یخ‌شکن‌های هسته‌ای خود و چین با استراتژی جاده ابریشم قطبی در تلاشتند تا نظم موجود را به چالش بکشند. به این ترتیب شمالگان به عرصه‌ای از رقابت سه‌قطبی میان آمریکا، روسیه و چین تبدیل شده است که در آن اروپا با هم‌افزایی با واشنگتن جایگاه خود را بازسازی می‌کند.

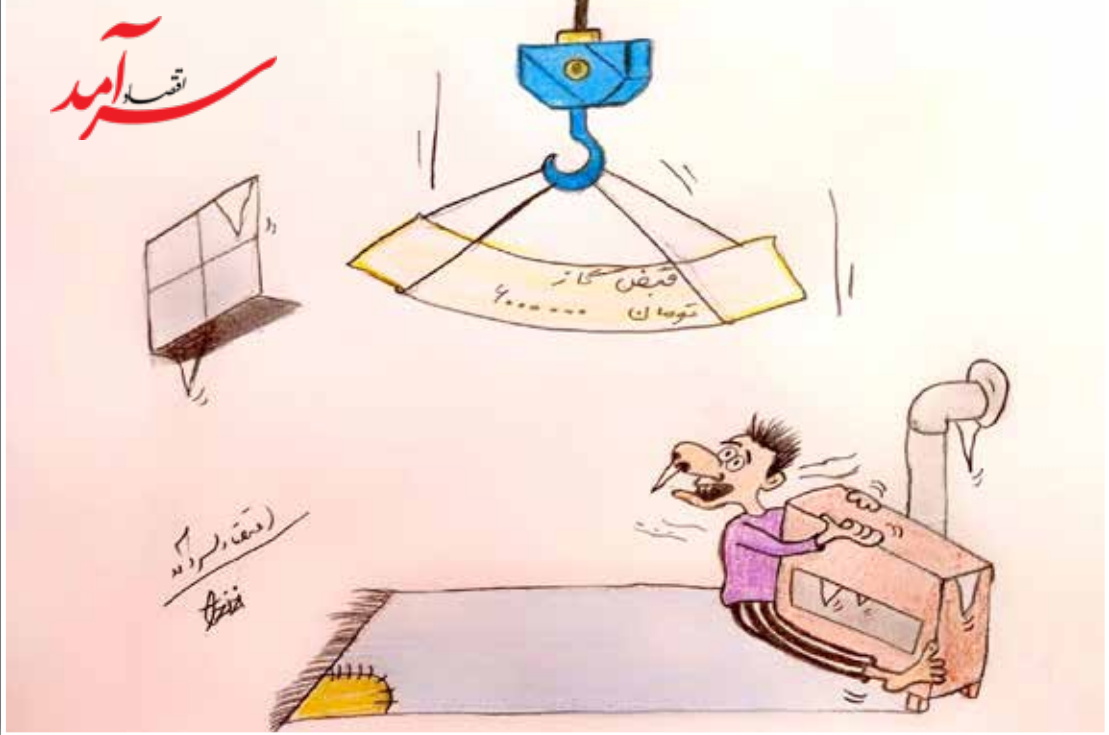
بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فرباعزیزی - اقتصاد سراسر آمد